

UK Health
Security
Agency

NHS

Vaktsineerimisjuhend ühe aasta vanuselt

**Sisaldab vaktsineerimiste ajakava
alates septembrist 2024**

---

immunisation

the safest way to protect your child

Lapseea vaktsineerimisprogramm

Pidage meeles võtta igale kohtumisele kaasa oma vaktsineerimispass.

Nende voldikute koopiad on saadaval teie kliinikus või arstikabinetis. Vaadake ka www.nhs.uk/vaccinations

Selles teabelehes on esitatud vaktsineerimise ajakava alates septembrist 2024

Kokkuvõte

Milliseid vaktsiine saab minu laps ühe aasta vanuselt?

Ühe aasta vanuselt saab teie laps vaktsineerimisvisiitidel 4 süsti, sealhulgas:

- oma **MenB** tõhustusannuse
- **Hib/MenC** vaktsiini järgneva vastu:
  - Hib (*Haemophilus influenzae* tüüp b) ja
  - C-rühma meningokoki haigus (MenC)
- **PCV13** tõhustusannus järgneva vastu:
  - pneumokokkhaigus, mida põhjustavad teatud liiki pneumokoki bakterid
- oma esimese **MMR**-vaktsiini järgneva vastu:
  - leetrid
  - mumps
  - punetised

Vaktsineerimised ühe aasta vanuselt

Kaitseb Hib, rühmade B ja C meningokoki, pneumokokkhaiguse, leetrite, mumpsi ja punetiste eest

Mis on Hib?

Hib on nakkus, mis võib põhjustada mitmeid levinud haigusi, nagu meningiit (ajukelmepõletik), sepsis (veremürgitus) ja kopsupõletik, eriti väikelastel.

Hib/MenC vaktsiini nimi on Menitorix. Patsiendi teabelehte saate vaadata aadressil

www.medicines.org.uk/emc/product/167/pil.

Mis on meningokokkhaigus?

Meningokokkhaigus on raske nakkus, mis võib põhjustada lastel ja noortel ka meningiiti ning sepsist.

B-rühma meningokoki bakterid (MenB) on praegu vastutavad enamiku meningokokkhaiguse juhtude eest Ühendkuningriigis, samas kui C-rühma (MenC) meningokokkhaigus on hetkel haruldane, kuna enamikku väikelastest ja teismelistest vaktsineeritakse MenC vastu korrapäraselt.

MenB vaktsiini nimi on Bexsero. Patsiendi teabelehte saate vaadata aadressil

www.medicines.org.uk/emc/product/5168/pil.

Milliseid vaktsiine kasutatakse?

Teie laps saab nii Hib/MenC vaktsiini ühendatud annuse kui ka MenB vaktsiini tõhustusannuse. Neid vaktsiine manustatakse reie- või õlavarelihasesse.

Miks minu laps vajab tõhustusannuseid?

Vaktsiinide tõhustusannuseid manustatakse selleks, et suurendada teie lapse varasematest vaktsineerimistest saadud kaitset. Väikelapse vaktsineerimiste pakutav kaitse võib mõne aja pärast kaduda. Tõhustusannus pikendab kaitseaega.

Kas Hib/MenC ja MenB vaktsiinidel on mingeid kõrvaltoimeid?

Teie lapsel võib tekkida punetus, turse või hellus käsivarres, kuhu talle süst tehti. Tavaliselt kaob see mõne päevaga. Umbes pooled neid vaktsiine saavatest lastest võivad muutuda ärrituvaks ja mõnel tekib kerge palavik. Selle kohta saate rohkem teavet oma perearstilt, õelt või teid külastavalt tervishoiutöötajalt.

Mis on pneumokokkhaigus?

Pneumokokkhaigus on üks levinumaid bakteriaalse meningiidi põhjuseid lastel, kuid see põhjustab ka sepsist, kopsupõletikku, kõrvapõletikke (keskkõrvapõletik) ja muid raskeid haigusi. Leidub enam kui 90 erinevat liiki pneumokoki baktereid.

Millist vaktsiini kasutatakse?

Kasutatakse vaktsiini PCV13 (pneumokoki konjugeeritud vaktsiini) tõhusustannus, mis kaitseb lastel kõige sagedamini pneumokokkhaigust põhjustavate 13 erinevat liiki pneumokoki eest. Seda vaktsiini manustatakse reie- või õlavarrelihasesse samal külastusel, mil manustatakse ka Hib/MenC ja MenB vaktsiine.

Kas PCV vaktsiinil on mingeid kõrvaltoimeid?

Kümnest vaktsineeritud lapsest ühel või kahel võib tekkida süstekohal turse, punetus või hellus või kerge palavik. PCV vaktsiini nimi on Prevenar 13. Patsiendi teabelehte saate vaadata aadressil www.medicines.org.uk/emc/product/453/pil.

Mis on leetrid?

Leetrid põhjustab väga nakkav viirus. Peaaegu kõigil nakatunutel tekib kõrge palavik, lööve ja üldine halb enesetunne. Leetrite tüsistuste hulka kuuluvad hingamisteede nakkused, värinad (krambid), entsefaliit (ajuinfektsioon) ja ajukahjustus. Väga tõsistel juhtudel võivad leetrid olla surmavad.

Mis on mumps?

Mumps'i põhjustab viirus, mis võib tekitada palaviku, peavalu ning näo, kaela ja lõualuu näärmete valuliku paistetuse. Selle tagajärjeks võib olla püsiv kurtus, viiruslik meningiit ja entsefaliit (ajupõletik ja -turse).

Mis on punetised?

Punetised on viirushaigus. Lastel kulgeb see tavaliselt kergelt ja võib jääda märkamatuks, kuid raseduse ajal põetavatel punetistel on sündimata lastele rasked tagajärjed. Need võivad raskelt kahjustada laste nägemist, kuulmist, südant ja aju. Sellist seisundit nimetatakse kaasasündinud punetiste sündroomiks (CRS, *congenital rubella syndrome*).

Mis on MMR-vaktsiin?

See sisaldab leetrite, mumps'i ja punetiste elusviiruste nõrgestatud teisendeid. Kuna viirused on nõrgestatud, ei saa vaktsineeritud inimesed teisi inimesi nakatada. Ühendkuningriigis on 2 MMR-vaktsiini. Mõlemad toimivad väga hästi; üks sisaldab seaželatiini ja teine mitte. Kui soovite, et teie lapsel oleks seaželatiinivaba vaktsiin, arutage seda oma õe või perearstiga.

Kuidas ja millal vaktsiini manustatakse?

Vaktsiin süstitakse reie- või õlavarrelihasesse. Neid manustatakse ühe aasta vanuselt, pärast seda, kui lapse emalt saadud immuunsus kaob. Vaktsiini teine annus tuleb uuesti manustada enne, kui teie laps läheb lasteaeda, umbes 3 aasta ja 4 kuu vanuselt.

Kui tõhus on MMR-vaktsiin?

Tänu MMR-vaktsiinile on need 3 väikelaste haigust Ühendkuningriigis alates selle kasutuselevõtust 1988. aastal peaaegu kadunud.

Kas MMR-vaktsiinil on mingeid kõrvaltoimeid?

Vaktsiinis sisalduvad 3 erinevat viirust toimivad erinevatel aegadel ja võivad pärast esimese annuse manustamist põhjustada järgmisi kõrvaltoimeid:

- 6 kuni 10 päeva pärast vaktsineerimist, mil hakkab toimima vaktsiini leetrite osa, võib umbes ühel 10-st lapsest tekkida palavik ja mõnel võib tekkida kerge leetritaoline lööve ning isutus.
- Tuhandest vaktsineeritud lapsest umbes ühel võivad tekkida palavikust tingitud värinad. Neid nimetatakse palavikukrampideks. Siiski on leetritega nakatuvatel vaktsineerimata lastel 3 korda suurem tõenäosus saada spasmihoog.
- Umbes 3 nädalat pärast MMR-vaktsiini saamist, kui toimima hakkab vaktsiini mumpsiosa, võib mõnel lapsel harva olla mumpsisarnaseid sümptomeid (palavik ja näärmete turse).

MMR on kõige turvalisem viis kaitsta oma last leetrite, mumpsiosa ja punetiste eest.

- Väga harva võib 6 nädala jooksul pärast vaktsineerimist lastel tekkida väikeste verevalumitaoliste laikudega lööve. Selle põhjuseks on tavaliselt vaktsiini leetrite või punetiste osad. Kui näete selliseid laike, viige oma laps arsti juurde kontrolli. Arst ütleb teile, kuidas lööbega toime tulla ja kuidas oma last tulevikus kaitsta.
- Vähem kui ühel miljonist lapsest võib pärast MMR-vaktsiini tekkida entsefaliit (ajupõletik ja -turse). Kui laps haigestub leetritesse, on entsefaliidi tekkimise tõenäosus vahemikus 1/200 kuni 1/5000.

Mis siis, kui mu laps on munade suhtes allergiline?

MMR-vaktsiini võib ohutult anda lastele, kellel on olnud raske allergia (anafülaktiline reaktsioon) muna suhtes. Kui teil on muresid, rääkige teid külastava tervishoiutöötaja, õe või arstiga.

Kas MMR-vaktsiin sisaldab želatiini?

Ühendkuningriigis on 2 MMR-vaktsiini, mis toimivad väga hästi. Üks neist sisaldab seaželatiini ja teine mitte. Kui eelistate vaktsiini, mis ei sisalda seaželatiini, pidage nõu oma õe või perearstiga. MMR-vaktsiini patsiendi teabelehti saate vaadata aadressil

Priorix:

www.medicines.org.uk/emc/product/1159/pil

MMRVAXPRO:

www.medicines.org.uk/emc/product/6307/pil

Olge ettevaatlik meningiidi ja sepsise suhtes

Nii meningiit kui ka sepsis on väga rasked haigused. On oluline, et tunneksite ära nähud ja sümptomid ning teaksite, mida neid nähes teha.

Meningiidi ja sepsise varased sümptomid võivad sarnaneda külmetuse või gripi omadele (palavik, oksendamine, ärrituvus ja rahutus).

Meningiidi või sepsisega isikud võivad mõne tunni jooksul siiski raskelt haigestuda, seetõttu on oluline teada nende seisundite tunnuseid ja sümptomeid.

Mis on meningiit?

Meningiit on ajukelmepõletik. Meningiiti võivad põhjustada mitut liiki bakterid või viirused.

Meningokoki bakteritega nakatumine võib põhjustada meningiiti, sepsist (veremürgitust), perikardiiti (südamepaunapõletik) ja artriiti (liigeste turset).

Väikelastel võivad meningiidi peamised sümptomid olla järgmised:

- kõrgehäälne, oigav nutt;
- sülle võtmisel ärrituv;
- punsunud lõge;
- unisus ja vähene reageerivus – raske äratada;
- loidus ja apaatsus;
- jäikus ja tõmblevad liigutused (krambid/värinad);
- toidust keeldumine, oksendamine;
- kahvatu, laiguline või siniseks tõmbuv nahk;
- palavik.

Mis on sepsis?

Sepsis on väga raske seisund, mil vereringes on nakkustekitajad. Kiiresti võivad tekkida tunnused, nagu külmad käed ja jalad, kahvatu nahk, oksendamine ja tugev unisus või raskelt äratatavus. Kui kahtlustate sepsist, otsige kiiresti abi.

Väikelastel võivad sepsise peamised sümptomid olla järgmised:

- kiire või ebatavaline hingamisrütm;
- kahvatu, laiguline või siniseks tõmbuv nahk;
- palavik koos külmade käte ja jalgadega;
- värisemine;
- oksendamine ja toidust keeldumine;
- punased või lillad laigud, mis vajutades ei kao (tehke järgmisel lehel kirjeldatud klaasikatse)*;
- valu või ärritus lihasvalu või tugeva jäseme- või liigesevalu tõttu;
- loidus;
- tugev unisus.

Oluline on meeles pidada, et igal lapsel ei teki kõiki loetletud sümptomeid ja sinne sümptomite loetelu pole ammendav. Pöörduge kiiresti arsti poole, kui tekib mitmeid sümptomeid, eriti punaseid või lillasid laike. Kui te ei saa oma arstiga ühendust või olete pärast nõustamist endiselt mures, usaldage oma sisetunnet ja viige laps oma lähima haigla erakorralise meditsiini osakonda.

*Tumeda naha korral kontrollige silmalaugude sisekülge või suulage, kus laike võib olla paremini näha

Klaasikatse

Vajutage läbipaistev joogiklaas küljega tugevalt lööbe vastu, et näeksite kas lööve rõhu all kaob ja kaotab värvi. Kui värv ei muutu, võtke kohe ühendust oma arstiga.

Kust saada lisateavet?

Need heategevusorganisatsioonid pakuvad teavet, nõu ja tuge:

Meningitis Research Foundation

Tasuta infotelefon 080 8800 3344
(tööpäeviti kell 9–22, nädalavahetustel ja pühadel 10–20)
www.meningitis.org

Meningitis Now

Ööpäevaringne abitelefon 0808 8010 388
www.meningitisnow.org

Samuti võite küsida nõu oma arstilt, õelt või teid külastavalt tervishoiutöötajalt või helistada **NHS** numbril **111**.

Samuti saate Yellow Card Scheme'i kaudu teatada vaktsiinide ja ravimite kahtlustatavatest kõrvalnähtudest.

Seda saab teha internetis aadressil **yellowcard.mhra.gov.uk** või helistades Yellow Card'i otseliinile **0800 731 6789**. Võite kasutada ka QR-koodi või alla laadida Yellow Card'i rakenduse.

Rutiinne laste vaksineerimisprogramm alates septembrist 2024

Vanus	Haigused, mille eest kaitseb	Manustatav vaktsiin
Kaheksanädalane	Difteeria, teetanus, läkakõha lastehalvatus, <i>Haemophilus influenzae</i> tüüp b (Hib) ja B-hepatiit	DTaP/IPV/Hib/HepB
	Meningokoki rühm B (MenB)	MenB
	Rotaviiruslik gastroenteriit	Rotaviirus ²
Kaheteistnädalane	Difteeria, teetanus, läkakõha, lastehalvatus, Hib ja B-hepatiit	DTaP/IPV/Hib/HepB
	Pneumokokk (13 serotüüpi)	Pneumokoki konjugaatvaktsiin (PCV)
	Rotaviirus	Rotaviirus ²
Kuueteistnädalane	Difteeria, teetanus, läkakõha, lastehalvatus, Hib ja B-hepatiit	DTaP/IPV/Hib/HepB
	MenB	MenB
Üheaastane (lapse esimesel sünnipäeval või pärast seda)	Hib ja MenC	Hib/MenC
	Pneumokokk	PCV tõhustusannus
	Leetrid, mumps ja punetised	MMR
	MenB	MenB tõhustusannus
Sobilikud laste vanuserühmad ⁴	Gripp (igal aastal alates septembrist)	Gripiviiruse nõrgestatud elusvaktsiin LAIV ^{3,6}
Kolm aastat ja neli kuud või vahetult pärast seda	Difteeria, teetanus, läkakõha ja lastehalvatus	dTaP/IPV
	Leetrid, mumps ja punetised	MMR (kontrollige esimest manustatavat annust)
Kaheteist- kuni kolmeteistaastased poisid ja tüdrukud	Spetsiifiliste inimese papilloomiviiruse (HPV, <i>human papillomavirus</i>) liikide põhjustatud vähid ja kondüloomid	HPV ⁵
Neljateistaastased (9. kooliaasta)	Teetanus, difteeria ja lastehalvatus	Td/IPV (kontrollige MMR-i olekut)
	Meningokoki rühmad A, C, W ja Y	MenACWY

[1] Intramuskulaarne süst õlavarre deltalihasesse või reie anterolateraalsetesse külge. **[2]** Rotaviiruse vaktsiini tohib manustada alles pärast SCID (*Severe combined immunodeficiency* – raske kombineeritud immuunpuudulikkus) sõeluuringu tulemuse kontrollimist. **[3]** Sisaldab seaželatini. **[4]** Vaadake iga-aastast gripikirja aadressil: www.gov.uk/government/collections/annual-flu-programme. **[5]** Üksikasju immuunpuudulikkusega noorte vaksineerimise kohta, kes vajavad 3 annust, vaadake rohelise raamatu HPV peatükist 18a. **[6]** Kui LAIV (gripiviiruse nõrgestatud elusvaktsiin) on vastunäidustatud või muul viisil sobimatu, kasutage inaktiveeritud gripivaktsiini (üksikasju vaadake rohelise raamatu peatükist 19). **[7]** Üksikasju sobivate vanuserühmade, sealhulgas alates 50. eluaastast äärmiselt pärsitud immuunsusega isikute kohta vaadake rohelise raamatu võõrkehade peatükist 28a.

Täiendavad vaktsiinid meditsiinilise põhihaigusega inimestele

Meditsiiniline seisund	Haigused, mille eest kaitseb	Vajalikud vaktsiinid ¹
Aspleenia või põrna väärtaolitus (sealhulgas sirprakulise aneemia ja tsöliaakia tõttu)	Meningokoki rühmad A, B, C, W ja Y Pneumokokk Gripp	MenACWY MenB PCV13 (kuni 10. eluaastani) ² PPV23 (alates 2. eluaastast) Iga-aastane gripivaktsiin
Sisekõrvaimplantaadid	Pneumokokk	PCV13 (kuni 10. eluaastani) ² PPV23 (alates 2. eluaastast)
Kroonilised hingamisteede ja südamehaigused (nagu raske astma, krooniline kopsuhaigus ja südamepuudulikkus)	Pneumokokk Gripp	PCV13 (kuni 10. eluaastani) ² PPV23 (alates 2. eluaastast) Iga-aastane gripivaktsiin
Kroonilised neuroloogilised seisundid (nagu Parkinsoni tõbi või motoorneuroni haigus või õpiraskused)	Pneumokokk Gripp	PCV13 (kuni 10. eluaastani) ² PPV23 (alates 2. eluaastast) Iga-aastane gripivaktsiin
Diabeet	Pneumokokk Gripp	PCV13 (kuni 10. eluaastani) ² PPV23 (alates 2. eluaastast) Iga-aastane gripivaktsiin
Krooniline neeruhaigus (CKD, <i>chronic kidney disease</i>) (k.a hemodialüüs)	Pneumokokk (CKD 4. ja 5. staadium) Gripp (CKD 3., 4. ja 5. staadium) B-hepatiit (CKD 4. ja 5. staadium)	PCV13 (kuni 10. eluaastani) ² PPV23 (alates 2. eluaastast) Iga-aastane gripivaktsiin B-hepatiit
Kroonilised maksahaigused	Pneumokokk Gripp A-hepatiit B-hepatiit	PCV13 (kuni 10. eluaastani) ² PPV23 (alates 2. eluaastast) Iga-aastane gripivaktsiin A-hepatiit B-hepatiit
Hemofiilia	A-hepatiit B-hepatiit	A-hepatiit B-hepatiit
Haiguse või ravi tõttu pärsitud immuunsus ⁴	Pneumokokk Võõrkehase vaktsiin Gripp	PCV13 (kuni 10. eluaastani) ^{2,3} PPV23 (alates 2. eluaastast) Shingrix – vanematele kui 50-aastastele ⁵ Iga-aastane gripivaktsiin
Komplementihäired (sealhulgas need, kes saavad komplementi inhibiitori ravi)	Meningokoki rühmad A, B, C, W ja Y Pneumokokk Gripp	MenACWY MenB PCV13 (kuni 10. eluaastani) ² PPV23 (alates 2. eluaastast) Iga-aastane gripivaktsiin

[1] Vaadake rohelise raamatu asjakohast peatükki konkreetse ajakava kohta: www.gov.uk/government/collections/immunisation-against-infectious-disease-the-green-book. **[2]** Pneumokokinakkuse vastu vaktseerimata või osaliselt vaktseeritud 2- kuni alla 10-aastastele manustage üks PCV13 annus. **[3]** Igas vanuses äärmiselt pärsitud immuunsusega inimestele. **[4]** Kaaluge iga-aastast gripivastast vaktseerimist leibkonna liikmetele ja neile, kes hooldavad nimetatud seisunditega inimeste eest. **[5]** Vaadake rohelise raamatu võõrkehase peatükki 28a www.gov.uk/government/publications/shingles-herpes-zoster-the-green-book-chapter-28a.

Valikuline lapseea vaksineerimisprogramm

Sihtrühm	Vanus ja ajakava	Haigus	Vajalikud vaktsiinid
B-hepatiidiga nakatunud emadel sündinud imikud	Kohe pärast sündi, nelja nädala ja 12 kuu vanuselt ^{1,2}	B-hepatiit	B-hepatiit (Engerix B/ HBvaxPRO)
Väikelapsed riigi piirkondades, kus on tuberkuloosi esinemissagedus $\geq 40/100\ 000$	Umbes 28 päeva vanuselt ⁴	Tuberkuloos	BCG
Imikud, kelle vanem või vanavanem on sündinud kõrge esinemissagedusega riigis ³	Umbes 28 päeva vanuselt ⁴	Tuberkuloos	BCG
Lapsed, kes on kliinilises riskirühmas	Alates 6. elukuust kuni 17. eluaastani	Gripp	LAIV või inaktiveeritud gripivaktsiin, kui LAIV-ile on vastunäidustus või alla 2-aastased
Rasedad	Gripihooajal igas raseduse etapis	Gripp	Inaktiveeritud gripivaktsiin
	Alates 16. rasedusnädalast ⁵	Läkakõha	Tdap või dTaP/IPV
	Alates 28. rasedusnädalast	RSV	RSV vaktsiin

[1] Nakkuse vältimiseks võtke HBsAg jaoks verd 12 kuu pärast. **[2]** Lisaks manustatakse kuuvalentset vaktsiini (Infanrix hexa või Vaxelis) 8., 12. ja 16. nädalal. **[3]** Seal, kus tuberkuloosi aastane esinemissagedus on $\geq 40/100\ 000$, vt www.gov.uk/government/publications/tuberculosis-tb-by-country-rates-per-100000-people. **[4]** Enne BCG andmist kontrollige SCID sõeluuringu tulemust. **[5]** Ideaalis enne raseduse 32. nädalat, kuid võib siiski manustada peale 32. nädalat.

Produced by
UK Health Security Agency

© Crown copyright 2024

2024QG1EST Estonian 1p 500K AUG 2024

UK Health Security Agency gateway number: 2024500

See väljaanne kirjastati esmakordselt detsembris 2019.

Kui vajate rohkem selle teabelehe koopiaid, palun külastage lehte

www.healthpublications.gov.uk et võtta ühendust

väljaandega Health Publications. Tel-nr 1: 0300 123 1002.

Minicom: 0300 123 1003 (8–18 esmaspäevast reedeni).

Palun kasutage tootekoodi 2024QG1EST Estonian

www.nhs.uk/vaccinations